

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. XII. de Causa possess. & propriet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

plus petere dicitur, qui non facta mentione loci, ubi quid promissum alio loco pure petit. *d. §. 35. Tempore plus petit, si id, quod in diem, vel sub conditione debetur, quis petat pure,*

Ubi observandum tempus esse triplex, *ex natura rei*, uti si quis fructus naturos promittat, vel *lege*, si nimirum à lege concedatur dilatio, uti si dos consistat in re mobili. tunc enim datur anni spatium *L. un. C. de rei uxor. act.* Vel est tempus ex conventionem, si tempus nimirum contractus inferatur. *Ita D. Schambog. ad d. §. 33. Inst. de Action.*

Quæres, quæ sit differentia inter illum, qui plus petit re, & illum qui plus petit causa. Resp. qui plus petit re, petit aliquid quod ipsi plane nullo modo debetur, qui vero plus causâ petit, petit quidem quod, sed non ut debetur. *D. Schambog. d. §. 33. Ubi observa, quod distincta sint cadere causâ, & cadere formulâ, illud enim denotat ipsam rem amitti, hoc vero tantum instantiam perimi, ut per novam instantiam res adhuc peti possit, Vulci. §. 33. Inst. de Act., n. 9. Pœna plus petentis olim erat, ut caderet causâ, & rem amitteret, postea tamen est mitigata, & statutum, ut si quis plus tempore petat, ipsi tempus duplicetur. arg. L. aut damnum §. quisquis ff. de pœn. Qui vero plus petit re, loco vel causâ, condemnatur in omne damnus, quod reo per suam petitionem intulit, etiam certis casu in triplum, uti habetur in §. tripl. Inst. de Action. D. Schambog. d. §. 33. Inst. de Action.*

Quæres. Hæc exceptio tu petis plus tempore, quid operetur? Resp. si opponatur ista exceptio dilatoriè, hoc est

ante litem contestatam, iudicium suspendetur, si autem opponatur peremptoriè, id est, post litem contestatam, iudicium non suspendetur, quia exceptiones dilatoriæ ante litem contestatam proponi debent, eò quòd respiciant iudicium constituendum. *Ita Vallens. ex Panormi. ff. de plus peti. n. 3.*

TITULUS XII.

De causa possessionis & proprietatis,

AD num. 1. circa finem adde: Causa possessionis vocatur, in qua principaliter agitur de possessione vel quasi, sive adipiscenda, sive retinenda, sive recuperanda. *Ita Vallens. ff. h. t. n. 1.*

Ad n. 5. in fin. adde: Causa proprietatis appellatur, ubi agitur principaliter de dominio rei vel iure, sive in re, sive ad rem, sic si agatur actione personali, vel etiam ad usum fructum, vel servitutes ceteras, dicitur esse causa proprietatis. *Ita Marant. p. 4. dist. 7. n. 1 & hoc vocatur iudicium petitorium. Vall. h. t. n. 2.*

Quæres, unde cognosci possit an agatur iudicio possessorio vel petitorio. Resp. ex conclusione libelli id adverti posse, nam si actor principaliter concludat ad possessionem, agit iudicio possessorio, si vero agat ex iure in re, vel ad rem, agit iudicio petitorio.

Ceterum iudicium possessorium est triplex, vel enim est adipiscendæ, vel retinendæ, vel recuperandæ. §. 3. 4. 5. & 6. Inst. de Interdict. Adipiscendæ possessionis iudicium est, si quis petat possessionem, quam ante nunquam ha-

C

buit

buit, tale est 1. Interdictum quorum bonorum, quod datur ei, cui decreta est bonorum possessio adversus eum, qui bona pro hærede vel possessore possidet ad possessionem adipiscendam, & hoc proximè accedit ad naturam hæreditatis petitionis, præterquam, quòd illud non indigeat tam exactâ probatione, sed sufficiat summaria cognitio. *Manz. §. 1. Inst. de interd.* Tale etiam remedium adipiscendæ possessionis. 2. est remedium possessorium, quod introduxit. *Justin. in l. fin. C. de edict. D. ADR. toll.* In qua provisum est, ut, si quis produxerit in iudicio testamentum primâ fronte nullo vitio visibili laborans, successor in eo denominatus statim mittatur in possessionem bonorum, ut hoc remedium, utpote in quo nulla alia probatio requiritur, inter cætera sit maximè expediens, cum sufficiat docere, se in tali testamento esse scriptum hæredem. *Id. D. Schambog. §. 3. Inst. de Interdict.* Similiter 3. iudicium adipiscendæ possessionis est interdictum *Quod legatorum*, & datur hæredi contra Legatarios, qui propriâ auctoritate occuparunt res sibi legatas, ad adipiscendam possessionem, ut hæres certus sit de sua Falcidia. *Cod. Quod legatur.*

Hinc accedit 4. Salvianum interdictum, quod similitudinem habet cum Actione Serviana, & datur locatori prædii rustici adversus colonum, cum quo expressè conventum est, ut illata & inuenta sint pignori. *d. §. 3. Inst. de Interdict. in fin.* Ad illarum rerum possessionem adipiscendam. Retinendæ possessionis iudicium est, ubi agitur contra eum, qui aliquem in sua posses-

sione turbat, & tale est primò Interdictum *Uti possidetis*, quod competit illi, qui in possessione rerum immobilium turbatur contra ipsum turbatorem, ad hoc ut turbare & molestare desinat, præstito simul eo, quod interesturbationem factam non est.

Secundò, etiam iudicium retinendæ possessionis est, Interdictum *ut rubi*, quod datur ei, qui turbatur in possessione rerum mobilium. *Gloss. & Abbas in cap. Pastoralis h. t. n. 16.*

Quæres, quid si uterque se possidere contendat: Resp. Si uterque probet suam possessionem, is obtinere debet, qui probat antiquiorem possessionem. *per text. in cap. licet causam ff. de probat. Gloss. ibid. in verb. uti possidetis.* Quod procedit, quando res est omninò dubia, eò quod intricata sit possessio propter mixturam actuum hinc inde, ut inquit. *D. Schambog. §. 4. vers. communiter Inst. de Interd.* Quia junior possessio præsumitur clandestina. *Abb. in d. cap. licet n. 9. sed.*

Quæres, quid si uterque æquè antiquam possessionem probet, quæ prævaleret. Resp. Preferenda erit possessio ista, quæ innititur titulo, illa enim magis iusta videtur. *Gail. de pignorat. obs. 22. n. 8. & seqq.*

Recuperandæ possessionis interdictum est, quod intentatur ad amissam possessionem recipiendam, & tale est Interdictum unde vi, quod datur ei, qui vi atroci de possessione rerum immobilium dejectus est, & ejus hæredi contra eum, qui vi, sive per se, sive per aliam deiecit ad possessionem recuperandam, & ad omne damnum datum rejiciendum intra annum, post annum

autem

autem quantum ad spoliatores per-
venit.

Ad finem tituli adde: Ceterum Inter-
pretes duplex iudicium possessorii
solent ponere, unum ordinarium sive
plenarium, alterum summarium seu
momentaneum, quod aliter etiam vo-
cant fiduciarium vel depositorium
possessionem, aut remedium provisio-
nale. Illud est, ubi servatur ordo juris
in processu, & plenæ probationes re-
quiruntur. Hoc autem ubi juris ordo
non servatur, sed summarie tantum
proceditur, ne partes veniant ad arma,
ideoque etiam non perpetuum, sed
momentaneum & reparabile præjudi-
cium adfert, quod in ordinario posses-
sorio restaurari potest, neque inde da-
tur appellatio, *Cañ. 1. obs. 7. in fin.*

TITUL. XIII.

De Restitutione spoliatorum.

A*D num 3. in fin. adde:* Ubi observa,
quod sufficiat ad spoliolum ut quis
vi sit dejectus, sive fuerit dominus rei
sive non, adeoque sive sit naturalis &
civilis possessor simul, sive naturalis
tantum, qualis est usufructuarius, vel
Creditor. *L. 3. §. fin. ff. de vi & vi arm.*
Et hinc nota differentiam, inter interdi-
ctum retinendæ possessionis, quod
est uti possidetis, & ut ubi, & interdi-
ctum unde vi, quod nimirum in hoc
non distinguatur, an dejectus vi, vel
clam, vel precario ab adversario suo
possideat, ut nihilominus tanquam
spoliatus ante omnia sit restituendus.
L. sed si vi. 14. ff. de vi & vi arm. modò
alias verè rem possederit tempore de-
jectionis, *L. 1. §. Interdictum autem hoc*

23. ff. de vi & vi arm. cap. consultationibus
10. sup. de offic. delegat. Idque in odium
ejus qui postremâ vice spoliavit. In in-
terdicto autem retinendæ possessio-
nis, non audietur is, qui vi, vel clam,
vel precario respectu adversarii sui pos-
sidet. *d. l. sed si vi 14.*

Ad num. 9. in fin. adde: Sic etiam si spo-
liatus beneficio Ecclesiastico ante spo-
liationem beneficio suo sponte renun-
tiavit, *cap. accepta 3. h. t.* alioqui factâ
demum spoliatione renuntiavit juxta
regulam datam adhuc si petat, ante
omnia veniet restituendus, quia sem-
per erit præscriptio, quod non sponte,
sed vel vi, vel metu inductus renuntia-
verit, nisi tamen actor, utpote contra
quem stat præsumptio, contrarium
probet *cap. sollicitè. 2. h. t.*

Ad finem tituli adde: Porro, qui
tanquam spoliatus ante omnia petit
restitui, jam siquidem agat *interdicto*
unde vi, jam supradictum, quod duo
probare debeat, nimirum primò, quod
eo tempore dum spoliaretur, possede-
rit rem ad quam petit restitui, secundò,
se de possessione esse dejectum ab ad-
versario, vel alio ejus nomine, vel sal-
tem eum, contra quem agit, dejectionem
ratam habuisse quam alius fecit.
Quod si autem spoliatus, sive dejectus
intentare velit remedium quod in *cap.*
sape 18, h. t. introductum est, satis erit,
si probet, se fuisse autem in possessione,
illâ autem dejectum, & illum qui possi-
det jam, malâ fide possidere, eò quod
sciat spoliationem factam esse, quia
vigore remedii, in *d. cap. sape* introdu-
cti, non modò ipse spoliatus, sed etiam
hæres ipsius, imò & quiscunque sin-
gularis successor, æquè ac si spoliatus
ad